

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalované, vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 A 101/2019, o vyloučení předsedkyně senátu z projednávání a rozhodnutí věci,

t a k t o :

Předsedkyně senátu Městského soudu v Praze JUDr. Ing. Viera Horčicová **není vyloučena** z projednávání a rozhodnutí věci vedené pod sp. zn. 10 A 101/2019.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce se domáhal žalobou podanou ke Krajskému soudu v Plzni ochrany před nečinností žalované, která měla spočívat v tom, že mu nebyly poskytnuty informace, které požadoval v žádosti ze dne 20. 6. 2018 a které se týkaly ubytování vězňených osob. Tuto žádost adresoval Vězeňské službě České republiky – Věznicí Ostrov. Uvedená věznice však shledala, že příslušným k vyřízení žádosti je Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, o čemž žalobce informovala v oznámení ze dne 4. 7. 2018. Žalobce podal proti postupu Věznice Ostrov stížnost podle § 16a odst. 3 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, neboť se domníval, že povinným subjektem je právě Věznice Ostrov, nikoliv Vězeňská služba České republiky. Následně podal také žalobu na ochranu před nečinností ke Krajskému soudu v Plzni, neboť jeho žádost nebyla vyřízena.

[2] Krajský soud v Plzni dospěl k závěru, že povinným subjektem (žalovaným správním orgánem) není Věznice Ostrov, ale Vězeňská služba České republiky, a žalobu postoupil k vyřízení Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Odkázal přitom na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2018, č. j. 4 As 269/2018 - 15 a ze dne 4. 10. 2018, č. j. 5 As 284/2018 - 20.

[3] Městský soud přípisem informoval žalobce o tom, že věc byla přidělena k projednání a rozhodnutí specializovanému senátu 10 A, přičemž ke konkrétnímu složení senátu odkázal žalobce na rozvrh práce přístupný v budově soudu či na internetu. V závěru přípisu bylo uvedeno jméno předsedkyně senátu JUDr. Ing. Viery Horčicové, přičemž přípis byl žalobci doručen dne 4. 7. 2019.

[4] Žalobce na výše uvedený přípis reagoval podáním, ve kterém uvedl, že nesouhlasí s postoupením věci městskému soudu, neboť povinnými subjekty podle zákona o svobodném přístupu k informacím jsou organizační jednotky Vězeňské služby České republiky, tj. věznice i vazební věznice, které mají ve správním řízení postavení správního orgánu prvního stupně.

Současně vznesl námitku podjatosti. Konkrétně uvedl, aby „*byla z důvodu podjatosti vyloučena z rozhodování v této věci JUDr. Ing. Viera Horčicová, předsedkyně senátu Městského soudu v Praze.*“ Tato námitka byla městskému soudu doručena dne 10. 7. 2019.

[5] Předsedkyně senátu 10 A městského soudu, do kterého předmětná věc napadla, se k námitce podjatosti vyjádřila v tom smyslu, že k osobě žalobce ani k věci nemá žádný vztah, který by ve smyslu § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zakládal důvod pochybovat o její nepodjatosti. Z obsahu podání žalobce vyplývá, že nesouhlasí s rozhodováním správních soudů o otázce určení osoby povinné poskytnout žalobci požadované informace; tuto otázku však již vyřešil Nejvyšší správní soud – osobou povinnou poskytnout požadované informace je Vězeňská služba České republiky, nikoliv jednotlivé věznice jako organizační složky této služby. Závěrem uvedla, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech, proto považuje námitku za nedůvodnou.

[6] Záruka rozhodování věci nezávislým a nestranným soudcem patří mezi součásti práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). Nestrannost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a důvěry občanů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům). Kategorii nestrannosti je třeba vnímat i v rovině objektivní. Za objektivní nelze považovat to, jak se nestrannost soudce subjektivně jeví vnějšmu pozorovateli (účastníkovi řízení), ale to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci nikoliv nezaujatý vztah. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodovat o této otázce se však musí na základě hlediska objektivního (shodně též nález Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04).

[7] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, „*jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“

[8] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako výjimečný. Proto lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen z opravdu závažných důvodů, které mu skutečně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16).

[9] V projednávané věci však žalobce žádný konkrétní závažný důvod, pro který by bylo možné dovozovat podjatost uvedené předsedkyně senátu, nevedl. Námitku podjatosti formuloval jen v obecné rovině. Reálné pochybnosti o podjatosti namítané předsedkyně senátu může však s ohledem na výše uvedené vyvolat pouze konkrétní tvrzení žalobce týkající se vztahu předsedkyně senátu k projednávané věci, jejím účastníkům či zástupcům. Žalobce Nejvyššímu správnímu soudu žádné takové tvrzení o podjatosti namítané předsedkyně senátu nesdělil. Uvedl pouze, aby „*byla z důvodu podjatosti vyloučena z rozhodování v této věci JUDr. Ing. Viera Horčicová, předsedkyně senátu Městského soudu v Praze.*“ Toto tvrzení však nelze považovat za dostatečně

pokračování

konkrétní. Z tvrzení žalobce žádným způsobem neplyne důvod, ze kterého by bylo možné dovozovat podjatost předsedkyně senátu JUDr. Ing. Viery Horčicové.

[10] Je však nezbytné zdůraznit, že z již výše citovaného § 8 odst. 1 věty poslední s. ř. s., vyplývá, že skutečnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech, nejsou (samy o sobě) důvodem k jeho vyloučení. Jinými slovy – Nejvyšší správní soud v rámci řízení o námitce podjatosti nepřezkoumává věcnou správnost procesního postupu předsedkyně senátu v daném řízení ani její rozhodovací činnost v řízeních jiných. I přesto mohou nastat jisté specifické skutečnosti – např. forma jednání a způsob vystupování předsedkyně senátu či celkový průběh ústního jednání, které mohou být pro posouzení námitky podjatosti důležité. Na jejich základě si totiž soud může učinit náhled na vnější stránku nestrannosti, tj. posoudit, zda v projednávané věci existují objektivní okolnosti, které by mohly vést k legitimním pochybnostem o tom, že předsedkyně senátu má určitý, nikoliv nezaujatý vztah k věci, účastníkům nebo jejich zástupcům ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s. (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2018, č. j. Nao 164/2018 – 83). V nyní projednávané věci však Nejvyšší správní soud žádné shora naznačené skutečnosti, na základě kterých by bylo možné dovozovat objektivní pochybnosti o nepodjatosti dotčené předsedkyně senátu, neshledal (ostatně žalobce je ani nijak blíže nespecifikoval).

[11] Nejvyšší správní soud pro úplnost dále dodává, že žalobce v podání, které obsahovalo předmětnou námitku podjatosti, také jasně vyjádřil, že nesouhlasí s otázkou určení osoby povinné poskytnout informace. Touto otázkou se však již Nejvyšší správní soud zabýval v mnoha svých rozhodnutích týkajících se žalobce; srov. např. rozsudek ze dne 26. 9. 2018, č. j. 4 As 269/2018 - 15, či ze dne 10. 1. 2019, č. j. 5 As 359/2018 – 9. Postup v dané věci tedy vychází ze setrvalé judikatury, kterou žalobce zná a na kterou i v nyní projednávané věci Nejvyšší správní soud plně odkazuje. A dlužno dodat i to, že dokonce v této konkrétní věci se k dané otázce Nejvyšší správní soud již vyjádřil – a to na základě kasační stížnosti žalobce proti usnesení, kterým Krajský soud v Plzni postoupil jeho věc městskému soudu; tato kasační stížnost byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2019, č. j. 1 As 140/2019 – 14, zamítnuta s jednoznačným závěrem, že povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím je Vězeňská služba České republiky, a nikoli Věznice Ostrov, jak se stále mylně domnívá žalobce.

[12] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud v posuzované věci k závěru, že nejsou naplněny podmínky pro to, aby předsedkyně senátu JUDr. Ing. Viera Horčicová byla vyloučena z projednání a rozhodnutí shora uvedené věci; proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. září 2019

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu